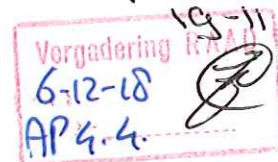

Burg.	Secr.	Chef
Te beh. door		bvo
Ingek. Gem. Bedum	19 NOV. 2018-36939	
B&W	tkn	
av	kop	

Justis
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Kopie: burgemeester

Aan gemeenteraad en burgemeester

Postbus 38

9780 AA BEDUM

**Justitiële uitvoeringsdienst
Toetsing, Integriteit en
Screening**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20300
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum 13 november 2018
Betreft Screenen politieke ambtsdragers door Justis

Geachte heer/mevrouw,

Op 21 november zijn er herindelingsverkiezingen in uw gemeente. Aansluitend start de coalitievorming en de benoeming van wethouders in twaalf nieuwe gemeenten.

Zoals minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties al aangaf in haar brief van 19 maart 2018 aan de gemeenten is 'Integriteit van politieke ambtsdragers van cruciaal belang voor de kwaliteit van het openbaar bestuur en de democratie en voor het vertrouwen van burgers'.²⁰

De Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) is daarbij een belangrijk instrument.

Bij Justis, de Screeningsautoriteit van het ministerie van Justitie en Veiligheid, zijn wij onder meer verantwoordelijk voor de screening als het gaat om de afgifte van de VOG voor politieke ambtsdragers. Wij baseren onze screening hoofdzakelijk op feitelijk geregistreerd gedrag in het verleden en plaatsen dit gedrag in een actuele context. Bij het screenen wegen wij de belangen van het individu af tegen de belangen van andere partijen in de samenleving en het risico voor de samenleving als geheel.

Mocht u vragen hebben over de VOG, dan verwijzen wij graag naar de website www.justis.nl. Hier vindt u antwoorden op vragen die vaak gesteld worden: Hoe wordt een VOG-aanvraag beoordeeld? Wat zijn screeningsprofielen en hoe kan de VOG het best worden ingezet?

²⁰ TK 28844, nr.146

Ook wijzen wij u er op dat het verstandig is om bij het plannen van de beëdiging van een nieuw college rekening te houden met het gegeven dat er enige tijd zit tussen de aanvraag en de afgifte van een VOG. Wij streven ernaar aanvragen voor de VOG voor politieke ambtsdragers zo snel mogelijk te behandelen.

**Justitiële uitvoeringsdienst
Toetsing, Integriteit en
Screening**

13 november 2018

Algemeen directeur Justis

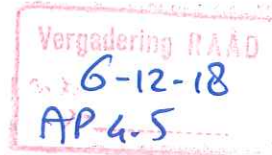

Mr. M. Visser

Burg.	Secr.	Chef
Te beh. door		bvo
Ingek. Gem. Bedum	15 NOV. 2018 -36938	
BAW	tkn	
av	kop	

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeente Bedum (GR)
De gemeenteraad van de herindelingsgemeenten 2019 en
de betreffende Burgemeesters
Postbus 38
9780 AA BEDUM

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Contactpersoon
Ronald Bik

T 06050738385
ronald.bik@minbzk.nl

Kenmerk
2018-0000816872

Uw kenmerk

Datum 13 november 2018
Betreft screening bestuurders

Op 19 maart 2018 heb ik een brief gezonden aan alle gemeenteraden en burgemeesters in Nederland over de screening van kandidaat-wethouders.

Aangezien uw gemeente zal herindelen en er om die reden binnenkort raadsverkiezingen zijn stuur ik u deze brief inclusief bijlagen nogmaals toe.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
voor deze,
het hoofd van de Afdeling Politieke Ambtsdragers en Weerbaarheid,

O.C. van Dijk

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan gemeenteraden en burgemeesters

**Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**
Directoraat-generaal Bestuur,
Ruimte en Wonen
Directie Democratie en
Bestuur

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Contactpersoon

Andy Clijnk

T 0652809255
andy.clijnk@minbzk.nl

Kenmerk

2018-0000174456

Uw kenmerk

Bijlage: 1

Datum **19 MRT 2018**
Betreft Screening kandidaat-wethouders

Aanstaande woensdag zijn er de reguliere gemeenteraadsverkiezingen. Gemeenteraadsverkiezingen luiden een nieuwe raadsperiode in, of dat nu is bij reguliere gemeenteraadsverkiezingen of rond een herindeling. Er komt daarna een proces van coalitievorming op gang met als afronding daarvan de benoeming van wethouders. Dat is een belangrijk proces. In dat kader breng ik graag enkele punten onder uw aandacht met betrekking tot screening van kandidaat-wethouders.

Belang van integriteit

Integriteit van politieke ambtsdragers is van cruciaal belang voor de kwaliteit van het openbaar bestuur en de democratie en voor het vertrouwen van burgers.

Met het oog daarop heeft mijn voorganger in een brief van 27 februari 2017 aan de burgemeesters aandacht gevraagd voor integriteitstoetsing bij de werving en selectie van kandidaat-raadsleden en kandidaat-bestuurders.

Daarbij is ook de Handreiking integriteitstoetsing kandidaten voor decentrale politieke partijen onder de aandacht gebracht.¹ Politieke partijen hebben van deze handreiking gebruik kunnen maken bij de selectie van de bijna 60.000 kandidaat-raadsleden die op de lokale kieslijsten staan.

Tegelijkertijd blijkt uit contacten met gemeenteraadsleden en burgemeesters dat er behoefte is aan meer eenduidigheid met betrekking tot de screening van kandidaat-wethouders. De selectie en collegevorming van politieke ambtsdragers vindt plaats in een 'glazen huis'. Dat maakt het cruciaal dat het proces rond risicoanalyses en de daarvoor gebruikte methodiek transparant is.

Het is voor zowel de kandidaat zelf, als voor de politieke partij en de gemeente(raad) van belang om zich – voorafgaand aan de benoeming – bewust te zijn van en open te zijn over mogelijke kwetsbaarheden en integriteitsrisico's. En dat is ook het moment om te bepalen of de maatregelen die zijn getroffen om risico's op bijvoorbeeld (de schijn van) belangenverstrengeling te beperken afdoende zijn.

¹ www.politiekeambtsdragers.nl

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**
Directoraat-generaal Bestuur,
Ruimte en Wonen
Directie Democratie en
Bestuur

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2018-0000174508

Uw kenmerk

Datum 19 maart 2018
Betreft Versterking integriteit lokaal bestuur en aanpak aanhoudende
bestuurlijke problemen bij gemeenten

Bijlage(n)
- Rapport-Broeksteeg
- Brief aan gemeenten

Inwoners van Nederland hebben recht op een goed functionerend en integer openbaar bestuur. Gemeenten maken daar een groot en belangrijk onderdeel van uit. Zij zijn verantwoordelijk voor uiteenlopende maatschappelijke opgaven en zijn aan zet bij het oplossen van tal van maatschappelijke vraagstukken. Een goed functionerend en integer gemeentebestuur levert een belangrijke bijdrage aan het vertrouwen van mensen in de politiek. Daarmee draagt het ook bij aan de legitimiteit van het overheidshandelen. Een integer en stabiel bestuur is effectiever en efficiënter in staat om de taken uit te voeren en diensten te leveren waar hun inwoners recht op hebben. Het toont zich dan ook een betrouwbare partner in samenwerking met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Ik ben – en voel mij – ervoor verantwoordelijk dat er voortdurend aandacht is voor de versterking van een goed functionerend en integer openbaar bestuur. De aanstaande gemeenteraadsverkiezingen en het proces van collegevorming dat daarna plaatsvindt, vormen een moment waarop het belang van een integer en stabiel gemeentebestuur gemarkeerd wordt: een nieuwe raadsperiode betekent een nieuw mandaat van de kiezer, nieuwe raadsleden, en vaak andere wethouders.

Mede op verzoek van uw Kamer informeer ik u voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen over mijn voornemens de integriteit van het lokaal bestuur te versterken en aanhoudende bestuurlijke problemen bij gemeenten tegen te gaan.¹

Daarnaast heb ik in het licht van de college-onderhandelingen en de daarna volgende benoeming van wethouders het belang van integriteit en een degelijke

¹ Zie de behandeling van de begroting voor het jaar 2018 (Handelingen TK 2017-2018, nr. 23, item 6), mijn brief aan uw Kamer van 15 december 2017 (Kamerstukken II, 28 844, nr. 129), schriftelijke vragen van de leden Kuiken en Ploumen van 4 december 2017 (kenmerk 2017Z16981), mondelinge vragen van het lid Den Boer op 6 januari 2018 (Handelingen TK 2017-2018, nr. 48, item. 4) en schriftelijke vragen van het lid Kuiken van 19 februari 2018 (kenmerk 2018Z00711).

Checklist risicoanalyse integriteit

Het verdient aanbeveling voorafgaand aan de uitvoering van een risicoanalyse integriteit de volgende zaken te checken:

1. Is de procedure rond selectie, screening, voordracht en benoeming eenduidig en voor iedereen transparant vastgesteld en beschikbaar?

- o Transparantie en kenbaarheid is een vereiste op basis van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).
- o Het verdient aanbeveling de werkwijze met betrekking tot selectie, voordracht en benoeming transparant te beschrijven in (de toelichting bij) het Reglement van Orde van de gemeenteraad of in een afzonderlijk, door de gemeenteraad vast te stellen protocol of opzetnota.
- o Daarin kan ook de methodiek van de risicoanalyse integriteit nader worden beschreven.

2. Is voldoende duidelijk dat een risicoanalyse integriteit geen definitief oordeel over de integriteit of benoembaarheid van een kandidaat geeft?

- o De primaire verantwoordelijkheid voor een zorgvuldige kandidaatstelling ligt bij de betreffende lokale politieke partij die een kandidaat wil voordragen én bij de betreffende kandidaat samen. Een risicoanalyse richt zich op bewustwording bij de kandidaat en diens partij.
- o De risicoanalyse moet gedaan worden vanuit een positieve grondhouding; er is immers geen sprake van signalen waarop een integriteitsonderzoek (ex post) zich zou richten.
- o De risicoanalyse faciliteert in feite het 'goede gesprek' tussen de kandidaat en de politieke partij en/of gemeenteraad(scommissie).
- o De analyse brengt risico's en kwetsbaarheden in beeld, maar geeft geen oordeel over de integriteit of benoembaarheid van een kandidaat.

3. Ten behoeve van wie wordt de risicoanalyse uitgevoerd?

- o Voor de kandidaat zelf
- o De gemeenteraad of een commissie/werkgroep namens de raad
- o Het college
- o De openbaarheid

4. Op wie richt zich de risicoanalyse?

- o Wordt voor de risicoanalyse volstaan met informatie over de betreffende kandidaat zelf, of komen ook financiële belangen van partner, ouders en kinderen aan bod?
- o Hierbij dient de proportionaliteit van het instrument te worden afgewogen.

5. Op welke aspecten wordt de integriteit van de betreffende kandidaat getoetst?

- o Check op juistheid genoten opleiding, behaalde diploma
- o Woonplaats mede in relatie tot vereisten hieromtrent
- o Parttime/fulltime aanstelling (mede in verband met mogelijke verrekeningen)
- o Arbeidsverleden en wellicht relatie met gemeente, terugkeergarantie;
- o Schulden (BKR)
- o Conflicten met gemeente
- o VOG, strafblad, lopende juridische procedures
- o Toetsing wettelijke incompatibiliteiten
- o Belangen in ondernemingen en relatie van die onderneming met de gemeente: heden en recente verleden
- o Andere (financiële) belangen in en relaties met de gemeente: heden en recente verleden (grond, woonhuis, huren, pachten, etc.);
- o Huidige en recent beëindigde nevenfuncties (naam organisatie, functie, wel of niet bezoldigd, relatie met gemeente)
- o Activiteiten voor verenigingen, stichtingen en dergelijke (naam en op welke wijze actief);
- o Functie, nevenfuncties, activiteiten voor verenigingen/stichtingen en belangen partner mede in relatie tot belangen van de gemeente
- o Eventuele relevante informatie overige familieleden eerste en tweede graad mede in relatie tot belangen van de gemeente
- o Vertoonde declaratie gedrag in eerdere openbare functies
- o Omgang met verstrekte geschenken en diensten
- o Indien politieke/bestuurlijke rol vervuld: wel eens onthouden van stemming e.d.; waarover en waarom
- o Relevante ervaring met integriteit, bedreigingen etc.
- o Gedragingen/voorvallen die kandidaat wellicht chantabel kunnen maken
- o Bekendheid met gedragscode integriteit gemeente

6. Van welke bronnen wordt gebruik gemaakt voor de risicoanalyse?

Wordt naast informatie van de kandidaat zelf ook externe informatie ingewonnen en betrokken bij de toetsing? Zo ja, uit welke (openbare) bronnen en systemen, met welk doel en met welke mate van betrouwbaarheid? Daarbij mag alleen relevante informatie worden opgenomen in een dossier. B.v.

- o CV en referenties (door kandidaat zelf aan te leveren)
- o VOG (idem)
- o BKR (idem)
- o Vragenlijst (door kandidaat in te vullen; b.v. vragenlijst uit Handreiking Integriteitstoetsing kandidaten decentrale politieke partijen; bureaus hanteren vaak uitgebreide vragenlijsten). Let daarbij op dat vragen noodzakelijk en proportioneel zijn.
- o Onderzoek in openbare bronnen/sociale media (naar financiële en andere belangen, nevenfuncties en activiteiten van kandidaat, partner, ouders en kinderen). Let daarbij op dat vragen noodzakelijk en proportioneel zijn.
- o Aanvullend (veld)onderzoek door gesprekken met derden
- o Gesprek(ken) met kandidaat op basis van de informatie uit de analyse

7. Worden in de rapportage aanbevelingen voor beheersmaatregelen opgenomen?

8. Wordt de risicoanalyse uitgevoerd door de (commissie uit de) gemeenteraad zelf, de burgemeester (met ambtelijke ondersteuning) of door een derde (markt)partij?

9. Welke (kwaliteits)eisen moeten gesteld worden aan externe partijen die risicoanalyse doet? B.v.

- o Vergunning Wpbr voor researchwerkzaamheden¹
- o Kennis van gemeentewet en gemeentelijke context in het algemeen
- o Kennis van de specifieke lokale politieke situatie (eventuele risico's in komende raads-/collegeperiode)
- o Voldoende ervaring en vaardigheden om gesprekken met kandidaten te voeren
- o In staat tot degelijke rapportage (met schets kwetsbaarheden en risico's en heldere aanbevelingen voor beheersmaatregelen)

10. Hoe wordt met de uitkomsten van de risicoanalyse omgegaan? Voor wie komt welke informatie beschikbaar en in welke vorm?

- o Afhankelijk van het antwoord voor wie er wordt getoetst, zal het rapport breed/breder beschikbaar gesteld kunnen worden aan de genoemde derden. Vanwege recht op privacy kan bij verdere verspreiding het rapport maar beperkt informatie bevatten. Met het oog daarop is denkbaar dat niet de rapportage zelf beschikbaar komt, maar een eindverslag van het gesprek met de burgemeester of raadscommissie voor de geloofsbrieven. Achteraf besluiten alsnog een rapportage openbaar te maken zou in beginsel niet mogen plaatsvinden, omdat in dat geval de partij en de kandidaat hier geen rekening mee hebben kunnen houden bij de voordracht/kandidatuur.
- o Denkbaar is bijvoorbeeld de volgende werkwijze (nader uit te werken in een model van de VNG):
 - De rapportage over de risicoanalyse wordt (door het externe bureau) aan de kandidaat gestuurd;
 - Kandidaat krijgt gelegenheid de rapportage met diens politieke partij te bespreken;
 - Na toestemming van de kandidaat wordt de rapportage aan de burgemeester (of raadscommissie voor de geloofsbrieven/formateur) gestuurd;
 - De burgemeester (of raadscommissie voor de geloofsbrieven/formateur) bespreekt de rapportage met kandidaat;
 - Van de bespreking wordt een eindverslag gemaakt;
 - Dit eindverslag wordt aan de gemeenteraad (onder geheimhouding) ter inzage gegeven;
 - In het eindverslag wordt een passage opgenomen over mogelijke risico's/kwetsbaarheden en de beheersmaatregelen die zijn genomen om die risico's in te perken. Deze passage kan bij de installatie van de kandidaat publiekelijk worden voorgelezen.²

¹ Het ministerie van Justitie en Veiligheid stelt zich op het standpunt dat 'verzameling van gegevens over een persoon, in opdracht van een derde, tegen betaling' valt onder 'researchwerkzaamheden' in de zin van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr).

² Zie bijvoorbeeld de film van de Wethoudersvereniging (vanaf minuut 3:20) via <https://www.youtube.com/watch?v=ATOChRtyy-w>